

A tisztázatlan tengeri határok értelmezésének problémája Délkelet- Ázsiában: a dél-kínai-tengeri konfliktus és a kínai-amerikai geostratégiai küzdelem

**Klemensits Péter PhD, szenior kutató, Dél- Délkelet-
Ázsia, Pallas Athéné Geopolitikai Alapítvány**

A földrajzi tényezők

- Dél-kínai-tenger: 3 millió négyzetkilométer
- Paracel szigetek: A Crescent és az Amphitrita csoportok, kb 130 sziget
- Pratas-szigetek: 11 mérföld hosszú korallzátony
- Spratley-szigetek: kb 150-180 kis sziget, szikla, zátony
- Scarborough Shoal korallzátony és Macclesfield Bank (víz alatti földrajzi alakzat)
- Natuna-szigetek: több mint 200 kis sziget
- A világ legbonyolultabb árapályrendszere, földrajzi alakzatok besorolása vitatott

A konfliktus jellege 1.

A tengeri határok tisztázatlan helyzete és az érintettek

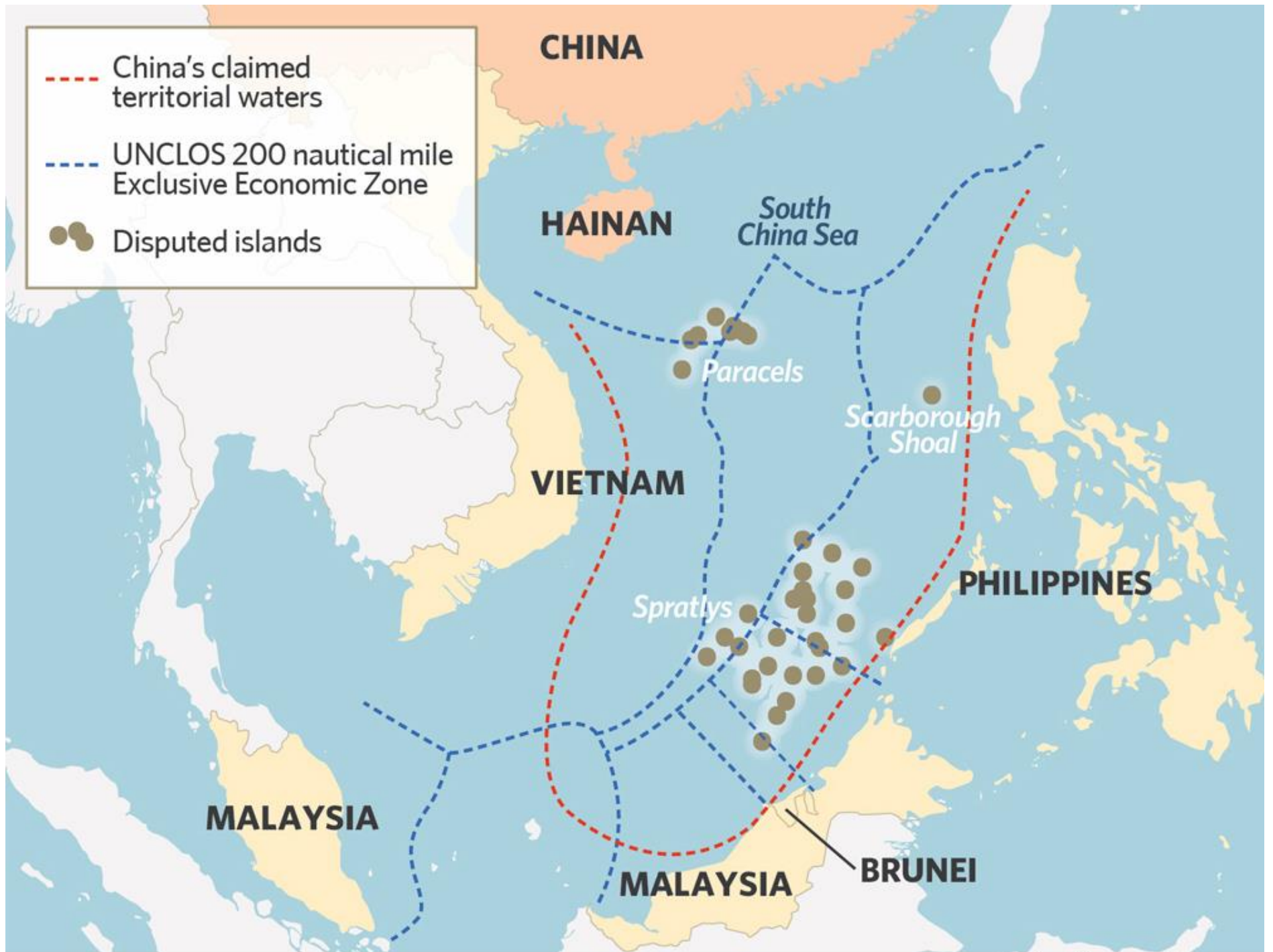
- Vietnámi partvidéken: Kína, Taiwan, Malajzia, Vietnám, Fülöp-szigetek, Brunei, Kambodzsa
- Borneótól északra: Kína, Taiwan, Fülöp-szigetek, Brunei, Vietnám, Indonézia, Malajzia
- Natuna-szigetektől északra: Kína, Taiwan, Kambodzsa, Vietnám, Indonézia, Malajzia
- Palawan és Luzon között: Kína, Taiwan, Brunei, Malajzia, Vietnam, Fülöp-szigetek
- Észak-Borneó szigetei között: Malajzia, Fülöp-szigetek, Brunei, Indonézia
- Pedra Branca környezete: Szingapúr, Indonézia, Malajzia
- A Luzoni-szorosban: Kína, Taiwan, Fülöp-szigetek

A konfliktus jellege 2.

Területi viták

Paracel-szigetek: Kína, Taiwan, Vietnam

Spratley-szigetek: Vietnam (29), Kína (7), Taiwan (1), Malajzia (5), Fülöp-szigetek (8), Brunei

graphic by Lindsey Burrows

A Paracel-szigetek

A Spratley-szigetek

Történelmi előzmények 1.

- 1843 Richard Spratley utazása: Spratley-sziget
- 1922 Kínai expedíciók, Paracel-szk. megszállása
- 1933-38 Francia törekvések
- 1939-1945 japán fennhatóság
- 1946 Kínai Köztársaság (Tajping-sziget elfoglalása)
- 1951 San Francisco, japán békeszerződés
- 1953 tizenegy majd kilencszakaszos vonal
- 1954 A franciák követelése Vietnamra száll
- 1956 Tomas Cloma „felfedezése”
- 1958 Pham Van Dong levele

Történelmi előzmények 2.

- 1971 Marcos követelése
- 1974 Kína egyeduralma a Paracel-szigeteken
- 1970-es és 80-as évek: Fülöp-szigetek, Brunei, Malajzia igénye, egyes szigetek elfoglalása
- 1975 Az egyesült Vietnam szerint mindkét szigetcsoport vietnami terület
- 1992 Kína törvénye értelmében a Dél-kínai-tenger térsége az ország része
- 1999 Taiwan hasonló érvelése

A kínai követelések

A követelések alapja

1. Kína esetében a történelmi hagyományok
2. ASEAN államoknál az effektív megszállás elve (1928, Palmas sziget) és az ENSZ konvenció a tengerek törvényéről (1982, kontinentális talapzat és 200 mérföldes exkluzív gazdasági zóna)

Jogi kategóriák

- Territoriális tenger: parttól számított 12 tengeri mérföldes szuverenitás, de hajózás szabadságának biztosítása
- Exkluzív gazdasági zóna: szuverén jogok a tenger forrásai felett a parttól számított 200 tengeri mérföldes zónán belül
- Kontinentális talapzat: szuverén jogok a parttól számított 200-350 tengeri mérföldes zónán belül

A konfliktus háttérében

- Energiahordozók, nyersanyagok (olaj, gáz, ritka fémek) Feltételezhető tartalék: 11 mrd hordó olaj, 5,3 trillió köbméter gáz (amerikai becslések)
- Halászati javak (csökkenő tonhal állomány)
- Stratégiai megfontolások (tengeri útvonalak, szorosok ellenőrzése, nagyhatalmi befolyás érvényesítése (Kína, India, USA))

**South China Sea
Major Crude Oil Trade Flows
Millions of barrels per day
2011**

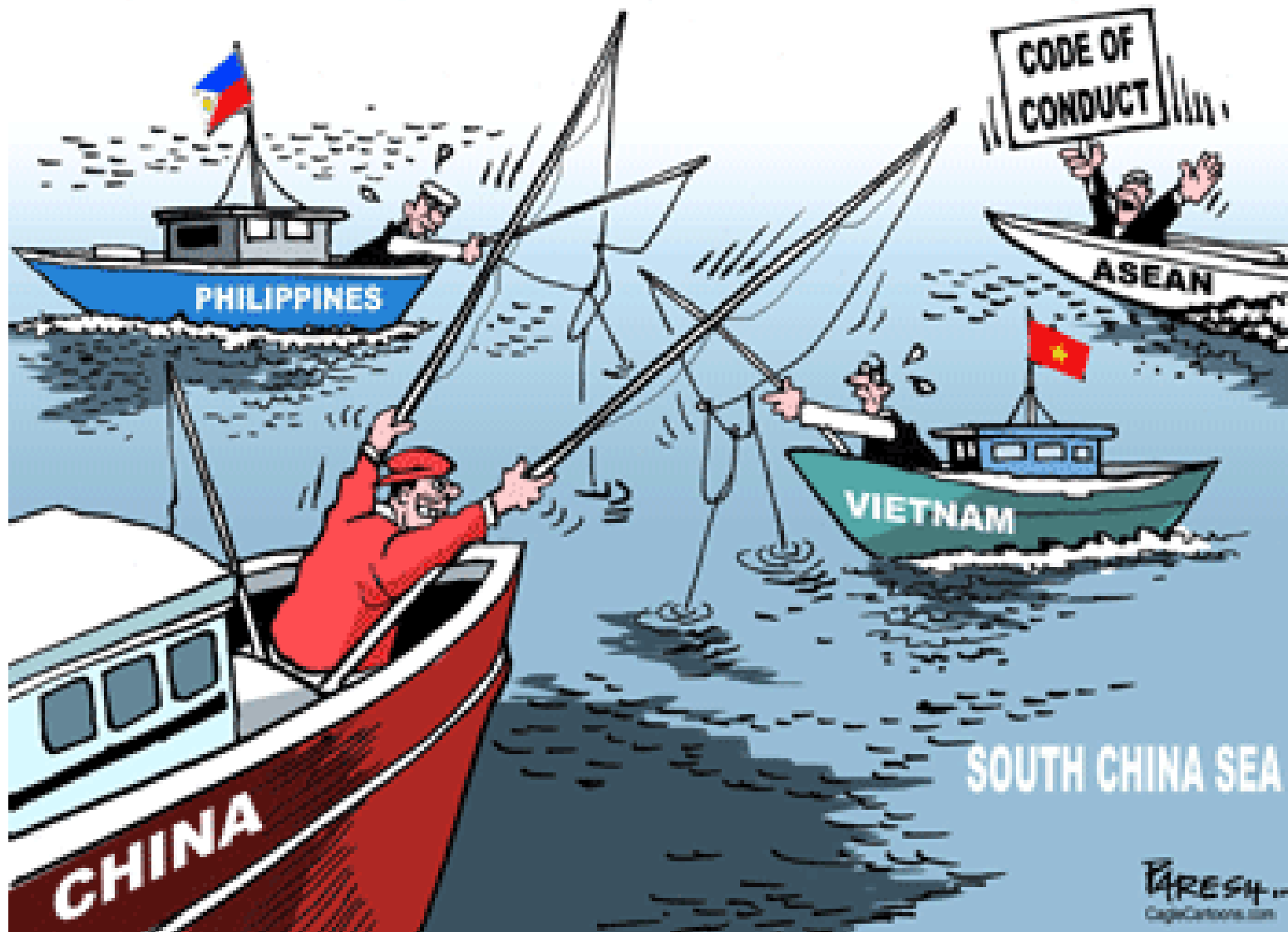
Kínai haditengerészeti doktrína

Nyílt tengeri védelem koncepciója: a flotta hadműveletei képességének megteremtése az első szigetláncig

Hosszú távú cél: aktív jelenlét a második szigetláncig

A probléma lehetséges rendezésének módja

1. Kína szerint bilaterális tárgyalások útján
2. ASEAN államok szerint multilaterális megoldás kell (USA támogatja)

Kína-ASEAN kapcsolatok és a Dél-kínai-tengeri konfliktus

- 1992 Dél-kínai-tenger deklaráció
- 1997 ASEAN-Kína közös nyilatkozat
- 2002 Nyilatkozat a felek magatartásáról a Dél-kínai tengeren
- 2003 Kína csatlakozása az ASEAN barátsági és együttműködési egyezményéhez
- 2004 ASEAN-Kína közös munkacsoport
- 2011 Regionális magatartási kódex kudarca
- 2015 26. ASEAN Summit: eredményes magatartáskódex és konstruktív megoldás gondolata
- 2017 Keretmegállapodás a magatartáskódexről

A kínai szigetfeltöltések 1.

- 2013 december és 2015 június között 11,7 négyzetkilométer korallzátony feltöltése, mesterséges szigetek létrehozása
- Repülőterek, kikötők, kommunikációs létesítmények, helyőrségek kiépítése, bővítése
- A Spratley-szigetek mindegyik Kína által birtokolt alakzatán: Fiery Cross Reef, Mitschief Reef, Subi Reef, Cuarteron Reef, Gaven Reef, Johnson South Reef, Hughes Reef

A kínai szigetfeltöltések 2.

- Kínai vélemények szerint békés célú fejlesztések, valójában katonai létesítmények
- Negatív nemzetközi reakció(ASEAN, USA)
- Újabb légvédelmi azonosítási zóna ? (parttól 12 tengeri mérföld)
- Amerikai válaszlépés: felderítő repülések, a hajózás szabadságának fenntartását célzó műveletek és a média kihasználása

RAPPLER.COM

FISHING BOATS

CARGO VESSELS

CUTTER SUCTION DREDGER

AFP

A hágai Állandó Választottbíróóság ítélete

- Fülöp-szigetek-Kína per, döntés 2016. július 12.
- Látszólag a Fülöp-szigeteknek kedvez, de a döntés érvényre juttatása komoly akadályokba ütközik
- Kína nem hajlandó elismerni a bíróság illetékességét és nem fogadja el az ítéletet, jelezvén az új típusú (nyugati dominanciától mentes) világrend kialakításának az igényét.
- A dél-kínai-tengeri konfliktus megoldását nem segíti elő, rövid távon a regionális feszültség növekedése várható

Az ítélet 1.

- Kína történelmi jogokra való hivatkozása és a kínai szuverenitást kifejező kilencszakaszos vonal a nemzetközi jog szerint érvénytelen.
- A Spratley-szigetek legnagyobb alakzata Itu Aba nem tekinthető szigetnek, csupán sziklának, vagyis a 200 tengeri mérföldes exkluzív gazdasági zónával sem rendelkezik.
- A Spratley-szigetek státuszát tekintve a Scarborough Shoal, Johnson Reef, Cuarteron Reef és Fiery Cross Reef természetes állapotában csupán dagálykor kiemelkedő domborzati alakzat, míg a Subi Reef, Hughes Reef, Mischief Reef és Second Thomas Shoal dagálykor is víz alatti képződmény – a filippínó álláspontnak megfelelően – így a 200 tengeri mérföldes exkluzív gazdasági zónára sem jogosultak.

Az ítélet 2.

- Manila nézetével szemben a Gaven Reef és McKennan Reef is dagálykor kiemelkedő domborzati alakzat (szikla).
- A bíróság a szuverenitás kérdésében nem foglalt állást, ugyanakkor a Mischief Reef, Reed Bank és Second Thomas Shoal esetében, a nevezett földrajzi alakzatokat a filippínó kontinentális talapzat részének nyilvánította, melyek beletartoznak az ország 200 tengeri mérföldes exkluzív gazdasági zónájába.
- Kína szigetfeltöltései illegálisak és visszafordíthatatlan környezeti károkat okoztak a zátonyok és a veszélyeztetett tengeri fajok viszonylatában.
- A Scarborough Shoal környékén a halászati jogok a Fülöp-szigeteket is megilletik, Kína ezt akadályozó tevékenysége pedig jogtalan.

Következmények

- Az ítéletnek érvényt szerezni szinte lehetetlen
- Kína asszertív stratégiája sikeres
- Az USA képtelen a kínai törekvések ellensúlyozására
- A Fülöp-szigetek külpolitikai fordulata
- Megoldás a távoli jövőben?
- Kína érdekeinek megfelelően?

Köszönöm a figyelmet!